

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning Östra

Giltig från: 2025-05-22

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23), Sjuksköterska

Giltig till: 2027-05-21

Granskad av: Magnus Belfrage, (magbe5), Undersköterska

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Kemisk olycka - AKUTEN

Förändringar sedan föregående version

Nya dräkter sedan föregående revision därav en del ändringar.

Bakgrund och syfte

Patient kan vid olyckstillbud eller attentat kontamineras med kemiskt, giftigt ämne.

Det är därför viktigt med adekvat omhändertagande för att motverka att giftiga ämnen eller ångor sprids och på så sätt utsätter medpatienter och personal för fara.

Arbetsbeskrivning

- Kontakt med patient.
- Ämnesinformation. Hur får jag reda på om ämnet är farligt?
- Ansvarstagande till beslut om sanering.
- Iordningsställande av saneringshallen.
- Sanering stående patient.
- Sanering liggande patient.
- Efter avslutad sanering.
- Iordningställande av saneringshallen efter användandet.

1. Kontakt med patient

Patienten skall stanna på utsidan av akutmottagningen till dess att ämnets farlighet är känt och vi vet hur vi ska hantera det.

Om kontaminerad patient påträffas inne i akutmottagningens lokaler, ska personen **omedelbart** hänvisas till utsidan.

Informera sektionsledare som utser personal:

- Att gå ut till patienten – OCH PÅ AVSTÅND – informera sig om vilket ämne det gäller, patientens tillstånd och omfattningen av tillbudet.
- Om sanering krävs: Följ patienten till första (yttre) slussen i saneringshallen där kläder tas av.

- Sektionsledaren utser 1-2 personer som omgående klär sig i skyddsdräkt. En person assisterar, dvs är behjälplig med påklädning och iordningställande av saneringshall.
- Informera patient om vad som kommer att hända
- OM ambulanspersonal kommer med patient SKALL de stanna kvar på utsidan där överrapportering av patient sker.

Sanering utförs i saneringshallen

2. Ämnesinformation

Sektionsledaren informerar sig (ev. tillsammans med läkare) om ämnets farlighet via:

- Giftinformationscentralen, GIC, via växel eller på nr: 08-7360384 alt 112
- Via webbsidan: rib.msb.se
- Behandlingsanvisningar via händelse med kemiska ämnen (hylla förråd).
- Socialstyrelsens C-MEG (Chemical-Meical Emergency Group) söks via regional R-TIB

3. Ansvar; Beslut om sanering

Ansvar för beslut om sanering åligger sektionsledare.

Beroende på patientens medicinska tillstånd krävs 1-3 personal för att sanera en patient.

Vid en större händelse med många kontaminerade patienter krävs:

- 1-2 personal i skyddsdräkt utanför saneringshallen, för att triagera och eventuellt påbörja medicinsk behandling.
- 2 personal till varje liggande patient som ska saneras.
- 1 personal till de stående patienterna.
- 1 arbetsledare i skyddsdräkt i saneringshallen för att se till att saneringspersonalen mår bra, blir utbytt efter utsatt tid och att dörrslussningssystemet fungerar i samband med att patienter ska in och ut ur saneringshallen. Arbetsledaren ska även ha visuell kontakt med personal i slussarna.
- 2 personer i ren sluss för att ta emot sanerad patient.

4. Iordningställande av saneringshallen

- Hjälppersonal sätter saneringshallen i drift med ” av och på-knapp” utanför ren sluss i ambulanshall.
- Saneringspersonal tar på skyddsdräkt.
- Innan sanering av patient; blöt ner hela golvet

5. Sanering av stående patient

- Tag av alla kläder. Inga kläder över huvud. Klipp upp vid behov.
- Låt patienten släppa ner kläderna i avsedd behållare. Plastpåse med kläder läggs sedan i stor avfallsbehållare. Märk patientens hand eller axel och plastpåse med 1,2,3 osv. Använd vattenfast tuschpenna.
- Klockor, smycken och liknande läggs i avsedd korg för rentvättning och avspolning. Detta görs av skyddsklädd personal och kan ges tillbaka till patient efter sanering.
- Ta bort ev. pvk, förband.
- Patienten tvättar sig själv: Dusch, tvål+dusch, tvål+dusch. Var behjälplig.
- Låt patienten gå (så nära fönsterväggen som möjligt) till rena slussen för tork och kläder.

6. Sanering av liggande patient

- Klipp upp kläder från hals mot midja och från midja och ner. Inga kläder över huvudet. Handskas försiktigt med kläderna. Släpp ner dem i plastpåse. Märk patientens hand eller axel och plastpåsen med vattenfast spritpenna 1,2,3. Därefter i stor avfallsbehållare.
- Värdesaker t.ex. smycken och pengar släpps ner i trådkorg och spolav med tvål och vatten. Kan lämnas åter till patienten efter avslutad sanering om hen är vaken. Om medvetlös patient; lägg värdesaker i tillhörighetspåse och märk med samma löpnummer som på patient och klädpåse.
- Tvätta patienten noggrant. Dusch, tvål+dusch, tvål+dusch. Börja med huvudet. Klipp eventuellt hår och naglar (vid t.ex. senapsgas som är kletigt). Var noga med alla hudveck och glöm inte ryggsidan. Ögonsköljning vid behov. Se till att få ordination på ögondroppar för att bedöva ögat först, ta även ut linser.
- ”Lämna över” patienten till hjälppersonal i rena slussen som lägger patienten på ren brits. Torka torr.
- Hjälppersonal för snabbt in patienten i ambulanshallen och vidare in till akutmottagningen för fortsatt medicinskt omhändertagande.
- Saneringsbritsen backas direkt tillbaka till saneringshallen.

7. Efter avslutad sanering

- Efter sista patienten packas det använda materialet (svampar osv) i plastsäckar som försluts och läggs i riskavfallsbehållare.
- Spola av golvet och saneringsbritsen med stora mängder vatten

Sanera ut dig själv:

- Spola av hela skyddsdräkten med tvål och vatten. Böj dig framåt och ta av huvan. Huva och fläkt är flergångs och samlas ihop i avsedd plastbehållare

- Lägg dräkt och handskar i stor riskavfallsbehållare. Sätt på locket. Märk behållaren med ”farligt gods-lapp”. Spola av innan den ställs utanför saneringshallen. Tas ut via första slussen.
- Person från rena slussen rengör huva och fläkt, använd handskar och skyddsförkläde.
- Huva och fläkt hängs upp i saneringshallen och vädras i **24 h** innan rengöring:
- **Huva:** Utsidan tvättas med tvål och vatten. Insidan desinficeras med sprit och torkas sedan i 24 h hängande i ambulanshallen.
- **Fläkt:** Ta bort använda filter; de kasseras i riskavfallsbehållare. Fläkt och luftslang torkas av med sprit. Bandet på fläkten tas av och tvättas i tvättmaskin 40 grader. Torka alla delarna i ambulanshallen 24 h.
- **Patientkläder:** Lägg i plastpåse som markeras med samma nummer som patienten 1,2,3. Plastpåsen läggs sedan i stor riskavfallsbehållare märkt med ”farligt gods-lapp”. Tryck fast locket, spola av behållaren med vatten och ställ sedan på utsidan.

Ställ alla riskavfallsbehållare med farligt gods-lapp på utsidan.

Skrapa golvet med gummiskrapan.

Sektionsledaren kontakter Transport på nr: 34 388 och meddelar att farligt gods finns att hämta. På jourtid meddelas förmannen för akutvaktmästarna som ombesörjer hämtningen av farligt gods och transporterar detta till miljöstationen.

OBS! Vid större olyckor eller terrorattentat fråga polis om det är ok att föra bort riskavfallsbehållarna eller om de vill ta hand om dem för spårsäkring.

- Vid oklarheter, ring säkerhetsrådgivare SU Farligt gods på tel: 0736-889411
- Finns det behov att föra bort farligt ämne från skadeplats/bostad? Informera i så fall patient att snarast kontakta Räddningstjänsten. Om detta inte är möjligt, kontakta själv Räddningstjänsten på tel: 112

8. Iordningställande av saneringshallen efter användandet:

- Hjälparen fyller på använt material, torkar av skåpen och spolar av golvet i rena slussen.
 - Sektionsledaren stänger av saneringshallen efter 3 h. Vid kemiska stridsmedel ska driften vara igång i 24 h.
 - Iordningställande av fläkt och övrig utrustning sker av keminstruktör efter kontroll och Genomgång.

Ansvar

Sjukvårdspersonal ansvarar för att arbeta utefter denna rutin. Linjechefen ansvarar för att rutinen finns och följs.

Uppföljning, utvärdering och revision

Revisionsansvarig ansvarar för uppföljning och revision av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg rapporteras i MedControlPRO.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning
Östra

Innehållsansvar: Annelie Raidla Lund, (annra23),
Sjuksköterska

Granskad av: Magnus Belfrage, (magbe5), Undersköterska

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9772-1276147733-87

Version: 10.0

Giltig från: 2025-05-22

Giltig till: 2027-05-21